

Lech K. Paprzycki

"Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Profesora Mariana Cieślaka", pod red. Stanisława Waltosia, Kraków 1993 : [recenzja]

Palestra 37/7-8(427-428), 95-98

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

- **Praca zbiorowa pod redakcją Stanisława Waltośia: *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci Profesora Mariana Cieślaka. Współpraca: Z. Doda, A. Światłowski, J. Rybak, Z. Wrona.***

Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 1993, s. 629

Pozycja Profesora Mariana Cieślaka w nauce polskiej jest tak wyjątkowa, że przygotowanie księgi pamiątkowej ku Jego czci nie wymaga żadnego uzasadnienia. Powstało opracowanie ogromne, zawierające artykuły blisko pięćdziesięciu autorów, w tym prace prawie wszystkich najwybitniejszych prawników polskich zajmujących się prawem karnym: materialnym, procesowym i wykonawczym.

Uroczystość wręczenia odbyła się w Collegium Maius, w obecności kilkuset zaproszonych gości, również z zagranicy, z udziałem władz Uniwersytetu Jagiellońskiego, przedstawicieli Rządu, wszystkich polskich uniwersytetów, a także Sądu Najwyższego.

Całą uroczystość prowadził i laudację wygłosił prof. Stanisław Waltoś. W części najbardziej oficjalnej głos zabrali: wiceminister sprawiedliwości J. Skórzewska, Prezes Sądu Najwyższego prof. A. Murzynowski, prof. J. Hirsch z Kolonii oraz prof. O. Górniok Prezes Towarzystwa Naukowego Prawa Karnego. Wręczenia Księgi dokonali profesorowie: J. Waszczyński, A. Murzynowski i St. Waltoś. Jubilat, wyraźnie wzruszony, w przedstawionym wykładzie, pełnym wspomnień dotyczących własnej drogi naukowej i ludzi, których na tej drodze spotkał, skupił swą uwagę na problematyce prawa człowieka do życia i roli w jego ochronie prawa karnego i akcentując zasadę humanizmu, zasadę bezwzględnej poszanowania życia ludzkiego wyraził sprzeciw wobec prawa do „dobrej śmierci”.

Jubileuszowi towarzyszyła sesja naukowa poświęcona problematyce kodyfikacji prawa karnego. Wykład wprowadzający wygłosił prof. A. Zoll, po czym rozgorzała dyskusja, chwilami nie pozbawiona dość znacznych emocji.

Prof. A. Zoll przedstawił, z konieczności w sposób bardzo syntetyczny, zasadnicze idee kodyfikacji prawa materialnego, zwrócił uwagę na kwestie sporne, uznając, że zdecydowanie przeważają argumenty przemawiające za przyjęciem nowego kodeksu karnego.

Nie zgodził się z tym stanowiskiem prof. L. Gardocki opowiadając

się za nowelizacją obowiązującego kodeksu karnego z 1969 r., gdyż, jego zdaniem, przygotowany projekt, będąc dziełem oryginalnym, oderwany jest od polskiej tradycji ukształtowanej kodeksem karnym z 1932 r. i przeniesionej, choć bardzo niedoskonale, do kodeksu z 1969 r. Potrzebna jest dalsza dyskusja, której podstawą może być opracowany projekt. Do chwili opracowania zadowalającego projektu wystarczające będzie nowelizowanie obowiązującego prawa karnego. Krytyczne uwagi sformułował również prof. J. Skupiński. Zwrócił uwagę na to, że cywiliści, będąc w sytuacji bez porównania gorszej, wobec zasadniczej zmiany systemu ekonomicznego, nie decydują się na przygotowanie nowego kodeksu cywilnego, lecz proponują dokonywanie stopniowych nowelizacji. Zdaniem profesora konieczne jest ponowne przedyskutowanie założeń nowego kodeksu, a następnie powołanie nowej komisji kodyfikacyjnej, która przygotowałaby projekt pracując w małych „autorskich” zespołach. Te prace muszą potrwać stosunkowo długo, wobec czego konieczne będą nowelizacje częściowe.

W toku dalszej dyskusji przeważały wypowiedzi, których autorzy nie kwestionując potrzeby pilnej nowelizacji kodeksu z 1969 r., uznawali jednak, że konieczne jest przyjęcie w krótkim czasie nowego kodeksu, stąd odrzucenie przygotowanego projektu byłoby błędem. Takie stanowisko zajęli m.in. prof. L. Kubicki, prof. A. Murzynowski i prof. K. Buchała. Z kolei prof. A. Marek m.in. zwrócił uwagę na niezwykle istotną okoliczność, a mianowicie na to, że prześledzenie toczącej się od dawna dyskusji nad projektami, a w szczególności nad projektem kodeksu karnego, prowadzi do wniosku, że spór dotyczy tylko części instytucji. Co do tych właśnie instytucji członkowie komisji kodyfikacyjnej również bardzo różnili się w poglądach. Wobec pilnej potrzeby uchwalenia nowego kodeksu karnego, należałoby skupić uwagę właśnie na tych kwestiach spornych, by nie zaprzepaścić olbrzymiego wysiłku komisji.

Tyle o sesji naukowej. Wracając zaś do Księgi pamiątkowej, zwrócić należy uwagę na jej niezwykle bogatą treść. Otwiera ją słowo wstępne prof. St. Waltosia, po którym następują dwa niezwykle interesujące, w warunkach polskich zupełnie oryginalne, opracowania: *Próba oceny wkładu prof. M. Cieślaka w rozwój nauk penalnych. Analiza statystyczna* (G. Artymiak, J. Rybak, A. Światłowski) i *Próba oceny wkładu prof. M. Cieślaka w rozwój nauk penalnych. Analiza opisowa* (Z. Doda, St. Waltoś). Okazuje się, że analiza statystyczna i opisowa prowadzi do tego samego wniosku – profesor Marian Cieślak jest najczęściej powoływanym autorem w opracowaniach z zakresu prawa karnego procesowego i materialnego. Utwierdza w tym przekonaniu zamieszczony spis publikacji Jubilata, obejm-

mujący m.in. siedem podręczników, pięć monografii, osiemnaście studiów, osiemdziesiąt trzy artykuły, dwadzieścia osiem przeglądów orzecznictwa Sądu Najwyższego, dziewięćdziesiąt jeden glos, czterdzieści pięć recenzji i siedemdziesiąt dwa opracowania w językach obcych. Dorobek ogromny, w polskiej doktrynie chyba wyjątkowy.

Wydaje mi się, że autorzy opracowań zamieszczonych w Księdze godnie uczcili Jubilata, nadsyłając artykuły niezwykle interesujące, dotyczące, w moim przekonaniu, wszystkich podstawowych instytucji prawa karnego materialnego i procesowego, a także, w mniejszym zakresie, wykonawczego i prawa wykroczeń.

Oczywiście niemożliwe jest przedstawienie całości Księgi, dlatego ograniczę się do wskazania poruszanej przez poszczególnych autorów problematyki, co ułatwi orientację przysłym, mam nadzieję licznym, czytelnikom.

Wszystkie prace zostały podzielone na trzy działy. W pierwszym z nich (*Kodyfikacja prawa karnego materialnego*) zamieszczone zostały artykuły dotyczące następujących zagadnień: zasada *nullum crimen, nulla poena sine lege* (B. Kunicka-Michalska), społeczna szkodliwość czynu i wina (T. Bojarski), materialne określenie przestępstwa (A. Zoll), klauzule generalne (A. Strzembosz), stany konieczności (A. Wąsek), system sądowego wymiaru kary (K. Buchała), system środków karnych (M. Szewczyk), racjonalizacja sądowego karania (T. Kaczmarek), kara śmierci (A. Grześkowiak), kara ograniczenia wolności (J. Wojciechowska), areszt domowy (J. Jasiński), naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem (A. Marek), ochrona początków życia (E. Zielińska), odpowiedzialność karna za praktyki dopingowe w sporcie (A.J. Szwarz), prawnokarna ochrona dobrego imienia osób uczestniczących w życiu publicznym (W. Kulesza), walka z korupcją (L. Tyszkiewicz), ustawowe przypadki bezkarności łapownictwa (J. Waszczyński), przestępstwo nadużycia zaufania (O. Górniok).

W drugim dziale (*Kodyfikacja prawa karnego procesowego*) zamieszczone zostały artykuły dotyczące następujących zagadnień: prawa oskarżonego (S. Kalinowski), prawo do obrony przed przekroczeniem podmiotowych granic orzekania (W. Daszkiewicz), obrońca (P. Kruszyński), rola sądownictwa powszechnego w Polsce w latach 1918–1992, (Al. Ratajczak), zakres zarzutu *iudicis suspecti* (E. Skrętowicz), posiedzenie „niejawne” sądu (R. Kmiecik), środki przymusu (K. Marszał) przesłanki procesowego zatrzymania i tymczasowego aresztowania (L.K. Paprzycki), europejskie standardy w zakresie kontrolowania środków przymusu w procesie karnym (P. Hofmański), reforma modelu postępowania przygotowawczego (J. Tylman), wykrywanie sprawców przestępstw (T. Hanausek), węż-

łowe problemy rozprawy głównej (St. Waltoś), audiowizualna rejestracja rozprawy głównej (H. Gajewska-Kraczkowska), model postępowania odwoławczego (Zb. Doda), model kasacji (A. Murzynowski), postępowanie nakazowe (J. Grajewski), sytuacja prawna nieletniego (M. Korcyl-Wolska), naprawienie szkód wyrządzonych niesłusznym skazaniem, tymczasowym aresztowaniem i zatrzymaniem (A. Bulsiewicz).

W trzecim dziale (*Kodyfikacja prawa karnego wykonawczego oraz postępowania w sprawach o wykroczenia*) zamieszczono artykuły dotyczące następujących zagadnień: problemy proceduralne k.k.w. (Z. Świda), koncepcja orzecznictwa w sprawach o wykroczeniach (Z. Gostyński), model rozprawy w kolegium ds. wykroczeń (St. Stachowiak).

Z powyższego zestawienia wynika, że mamy do czynienia z wyjątkową pracą zbiorową, bardzo interesującą i cenną, którą powinien zainteresować się każdy, kto poważnie traktuje wykonywanie zawodu prawniczego, specjalizując się w prawie karnym. Zainteresowanie się tym dziełem teoretyków prawa i tych, którzy kontynuować będą prace nad nową kodyfikacją jest zupełnie oczywiste.

Lech K. Paprzycki